

מנוחת

סימן ו

שלום חי"ב

שהדפיס מאמר סדר ב"ק נגד כל הראשונים ואחרונים ז"ל וכו', וגם זולת זה קלקל הרבה בהדפסתו את גוף הסידור" וע"ש.

וחזר וכתב הגאון האדר"ת ז"ל בקובץ התורני "יגדיל תורה" שיצא לאור באודסא (קונטרס ט' סימן קכ"ח אות ט' דרכ"ו ע"ב): "זה לא כביר נדפס סידור הנחמד של הגאון יעב"ץ ז"ל עם "הוספות ותיקונים", ואם כי יתפאר בהסכמותיו, אבל מדוע לא הדפיסו, יותר מכמה דברים שבלבל בסידור שם, ועשה ככל אשר לבו חפץ כמו, שהדפיס סדר בעל קרי וכמו כן סדר בית הכסא סדרים נפלאים, וכו' ולקבוע חומרא כזו ודאי חוצפא יתירתא אית ביה, ולא אדבר משאר פיטפוטא דאורייתא הנמצאים שם" וכו' עש"ב.

גם הגאון האדמו"ר ממונקאטש ז"ל התרעם על כך, וכאשר כתב בספרו חמשה מאמרות מאמר נוסח התפילה (דף קס"ד אות י'): "סידור הגאון מהר"ר יעב"ץ ז"ל, המפורסמות אין צריך ראייה בתהילת שבחי סדורו ודיוקי נוסחאותיו שהוא נוסחי דווקא, אך זה עתה מקרוב השחיתו בדפוסים החדשים לערב בתוך סידור יעב"ץ תערובות אשר אין באפשרות לדעת עוד מה הוא מהגאון יעב"ץ ז"ל או מזולתו וכו', עד שנעשה כלכול וערכוב בכולו, ואין לדעת עוד מבטן מי יצאו הדברים, ולא ידעתי מי התיר להשו"ב מבארדיטשוב לעשות כן, ובפרט שנכניסו הרבה דברים בסידור אשר הגאון יעב"ץ ז"ל היה מנגד להם בפירוש, והגם לכבוש את המלכה (מאן מלכי רבנן) עמו בבית א"ל (זהו סידורו) נגד דעתו ולמרות רוחו" עכ"ל.

ובן ראיתי עתה מה שכתב אודות סידור יעב"ץ הנקרא "בית יעקב" הרה"ג

צריך לבזבז עליהם את כל ממונו ואף לא רוב ממונו ודוק.

לעיל כתבתי משם הגאונים אבני נזר ושדי חמד ז"ל שגם על מצוות עשה החמורות פסח ומילה שיש בהם חיוב כרת רח"ל אין צריך לבזבז כל ממונו והרי הן כשאר מצוות עשה וכן"ל, וראיתי עכשיו בשו"ת כוכבי יצחק ח"א (ס"ס ז'), שהביא דברי הרב תשובה מאהבה ח"ב (לסימן תרנ"ו) שסובר שבמצוות עשה החמורות דפסח ומילה יש לבזבז כל ממונו, וצ"ע.

ובמקום אחר הבאתי בס"ד ראייה לשיטה זו, ונגד סברת האבני נזר והשדי חמד ז"ל מסוגיית התשובה שבסוף מסכת יומא, ועיין מהרש"א שם, ועוד יתבאר בעזה"י ואכמ"ל.

* * *

כבר נודע על היר שנשתלחה בסידור יעב"ץ הנקרא "בית יעקב" והמדפיס הרבה בהוספות מגרמיה ומהם דלאו דסמכא כלל, ובכלל מה שבדפוס לבוב קראו לסידור יעב"ץ בשם "בית יעקב", הוא שינוי מדעת המחבר הגאון יעב"ץ ז"ל שקרא לסידור בשם "עמודי שמים", וידוע שהמדפיס בלבוב והבאים אחריו שינו הרבה דברים בסידור הגאון יעב"ץ ז"ל הן בנוסחאות התפילה והן בפסקי הלכות, והאחרונים ז"ל הרעישו מאוד שלא יפה עשו בזה, ושעכשיו קשה לסמוך על הסידור הנ"ל מחמת ריבוי ההוספות וכמעט אין לדעת מה באמת הם דברי הגאון יעב"ץ ז"ל.

וזו לשון הגאון האדר"ת ז"ל בקונטרס עובר אורח (סימן פ"ח) שבסוף ספר ארחות חיים ספינקא: "מכשול גדול נתן המוציא לאור את סידורו של הגאון יעב"ץ ז"ל בווארשא

1234567

שד"ה מונק שליט"א בשו"ת פאת שדך (סימן ל"ד אות ג'), ובא לידי ספר שלחן מלכים ושם בכמה מקומות כתב להתרעם על מדפיס סידור "בית יעקב" ע"ש, ואין להאריך.

עיי' מה שכתבתי והבאתי בס"ד על סידור "יעב"ץ" הנקרא בשם "בית יעקב" – בחיבורי יד סופר ח"א (דף כ"ב), ובחיבורי יד

סופר ח"ב (דף נ"ב) ע"ש, ובחיבורי כנסת יעקב (דף קמ"ט), ובחיבורי כנסת חיים (דף קס"ה), עש"ב.

דברי אלו נדפסו לראשונה בקובץ התורני "אוצרות ירושלים" שנת תשל"ז (גליון רט"ז), וכאן נדפסו עם הרבה הוספות והשלמות בס"ד.

סימן ז.

בענין המניח תפילין קם בתחיית המתים

ו' מנחם אב תשמ"ב.

כאחת ואומר אני מבני בניהם של אותם שקמו לתחיה והללו תפילין מהם, ולפי שעה לא ראיתי מי שעמד בזה.

ובס"ד אומר אני שיוכן היטב עם מה שמצאתי לרבינו בחיי ז"ל בספרו כד הקמח (ערך תפילין דצ"ח ע"א) שכתב: "ומה שמכסים התפילין במטלית ושער וגידין, יש בזה רמז וסימן לתחיית המתים, שעתידיים מתי ישראל לחיות ולעמוד בלבושיהן בשערן ובגדיהן והעור מלמעלה כשם שהתפילין מחופין בעור, וכשם שיש לגוף בשר וגידין ועור ושער ומלבוש ועתיד הקב"ה להקיםם בלבושיהן שנאמר ויתיצבו כמו לבוש וכתוב והעלתי עליכם בשר וקרמתי עליכם עור מלמעלה, כן התפילין יש להם דוגמא לזה כי גוף הפרשיות הכתובות בפנים הם כנגד גוף האדם, והקלף והפרשיות הכתובות בו הם כנגד הבשר, והגידים שהם תפורים בהם כנגד גיד האדם, והמטלית כנגד לבושי האדם, וזה רמז לכל מי שהוא ירא שמים ומניח תפילין שהוא זוכה לתחיית המתים".

סנהדרין (צ' ב'): "שאלו מינים את רבן גמליאל מנין שהקב"ה מחיה מתים. אמר להם מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים ולא קבלו ממנו וכו', עד שאמר להם מקרא זה למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ, לכם לא נאמר אלא להם מיכן לתחיית המתים מן התורה".

ושם (צ"ב ב'): "רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר מתים שהחיה יחזקאל עלו לארץ ישראל ונשאו נשים והולידו בנים ובנות, עמד רבי יהודה בן בתירא על רגליו ואמר ואני מבני בניהם והללו תפילין שהניח לי אבי אבא מהם".

ופירש רש"י ז"ל: "מהם שאותן תפילין שלהם היו".

ונתעוררתי בדקדוק וגדול הוא אצלי, מאי קא משמע לן רבי יהודה בן בתירא בזה שאמר והדגיש והללו תפילין שהניח לי אבי אבא מהם, מה רצה ללמדנו בזה, ומה שייכות ענין זה של התפילין לענין תחיית המתים שרבי יהודה בן בתירא כורכן